

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2004/1333	Doknr.: 20
Mottatt: 04 APR 2005 e-post mottatt 1/4-05	
Saksbehandler: ASR/JUR/CWE	Ark.: 63b
K:	Avskrift: Te 1/4-05

Vår saksbehandler
Pia Borg
Tlf. 22 05 45 46

Vår dato
2005-03-31
Deres dato
2005-01-12

Vår referanse 2005/00074/006
Arkiv: -A0
Deres referanse 200401333-/CWE

Høring: forslag til ny lov om planteforedlerrett

Det vises til brev av den 12.01.2005 fra Landbruks- og matdepartementet angående høring av forslag til ny lov om planteforedlerrett. Forslaget til ny lov er basert på UPOV-konvensjonen av og det foreslås at vedtakelse av ny lov samtidig innebærer samtykke til tilslutning til UPOV'91.

Betydningen av planteforedling og finansiering av denne

Foredling av plantesorter tilpasset norske dyrkningsforhold er av stor økonomisk betydning for landbruket. Dette foredlingsarbeidet må prioriteres og finansieres. Norges Bondelag mener imidlertid at finansieringen av foredlingsarbeidet må skje innen etablerte finansieringsordninger. Det offentlige må også i fremtiden ha et hovedansvar for å finansiere slikt foredlingsarbeid.

Bønders rettigheter

Bønder over hele verden har i generasjoner bidratt til å bevare og utvikle de plantegenetiske ressursene som utgjør basis for de plantesortene vi har i dag. Den internasjonale traktaten om plantegenetiske ressurser for mat og jordbruk (ITPGRFA) anerkjenner det bidraget bønder i alle år har gitt og har på denne bakgrunn en egen artikkel om bønders rettigheter. I henhold til traktaten, som Norge har ratifisert, skal bønders rett til å spare, bytte og selge såfrø fra egen avling sikres. Norge spilte en sentral rolle under forhandlingene om utformingen av denne traktaten. Det er derfor underlig at ITPGRFAs anerkjennelse av bønders rettigheter ikke er nevnt i høringsnotatet.

I henhold til ITPGRFA omfatter bønders rettigheter også retten til å delta ved fordeling av inntekt og i nasjonale bestemmelser om plantegenetiske ressurser. Norges Bondelag forventer dermed at våre synspunkter vil veie tungt i den videre behandling av lovforslaget.

Norges Bondelag støtter forslaget om å innføre plikt for søker av planteforedlerrett til å oppgi hvor det biologiske materialet som inngår i sorten er mottatt eller hentet fra. En slik bestemmelse vil være et skritt på veien til å sikre en rettferdig fordeling av inntekter skapt

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: PB 9354 Grønland, 0135 Oslo	Besøksadresse: Schweigaardsgt. 34c Oslo	Telefon: 22 05 45 00	Telefaks: 22 17 36 68	E-postadresse: bondelaget@bondelaget.no	Internett: www.bondelaget.no
Norges Bondelag Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 939678670 Org.nr.: 985063001 MVA	Bankkonto: 8101.05.12891	Bankkonto: 8101.05.91392		

ved bruk av genressurser. I henhold til lovforslaget vil brudd på opplysningsplikten imidlertid ikke berøre behandling av søknaden eller gyldigheten av planteforedlerretten. Norges Bondelag mener at overholdelse av opplysningsplikten må være en forutsetning for meddelelse av planteforedlerrett.

I lovforslaget er det foreslått et unntak fra sortseiers enerett for korn og poteter. Dette er begrunnet med at det er disse vekstene det i dag er vanlig å bruke eget formeringsmateriale fra. Slik bruk er imidlertid også svært vanlig i blant annet jordbær dyrking og til en viss grad også i frukt dyrking. Innen økologisk jordbruk er behovet for å kunne bruke egenprodusert formeringsmateriale spesielt stort, da utbudet av økologiske såvarer er svært begrenset. Videre må et lovverk etter vårt syn også ta høyde for at det i fremtiden kan bli behov for endringer i forhold til dagens praksis. Blant annet er klimaendringer et stort usikkerhetsmoment og kan medføre endrete dyrkningsforhold og dermed behov for å dyrke nye sorter.

Den siste revideringen av UPOV, som resulterte i UPOV'91, innebærer en betydelig styrking av planteforedlerretten på bekostning av bønderes rett til å bruke egenprodusert formeringsmateriale av beskyttede sorter i egen virksomhet. På bakgrunn av dette kan Norges Bondelag ikke støtte en tilslutning til UPOV'91. Videre kan Norges Bondelag ikke støtte de delene av forslaget til ny lov om planteforedlerrett som medfører svekkede rettigheter for jordbrukere når det gjelder å bruke formeringsmateriale fra egen avling.

Norges rolle i internasjonale forhandlinger

Det diskuteres internasjonalt hvilket beskyttelsesnivå for planteforedlerrettigheter som er tilstrekkelig for å oppfylle kravene i TRIPS-avtalen. Norges offisielle holdning er at nasjonal rett i overensstemmelse med UPOV'78 oppfyller TRIPS-avtalens krav om et effektivt *sui generis* system for plantesortsbeskyttelse. I henhold til høringsnotatet fra Landbruks- og matdepartementet, vil en eventuell norsk tilslutning til UPOV'91 ikke endre norsk politikk i forhold til utviklingsland på dette området. Norges Bondelag stiller seg sterkt tvilende til denne påstanden. Det er ikke lenger mulig for nye land å tilslutte seg UPOV'78. Alle land som ønsker å bli medlem av UPOV må nå tilslutte seg '91-versjonen. For hvert land som går ut av UPOV'78 blir denne avtalens betydning svekket. Som nevnt, spilte Norge en viktig rolle som brobygger under forhandlingene om ITPGRFA. De foreslåtte endringene i lov om planteforedlerrett og en eventuell tilslutning til UPOV'91 står etter Norges Bondelags syn i motstrid til Norges tidligere standpunkter på dette området og vil høyst sannsynlig vanskeliggjøre de videre forhandlinger om gjennomføringen av ITPGRFA. På denne bakgrunn vil Norges Bondelag fraråde en tilslutning til UPOV'91.

Forholdet til patenter

I henhold til høringsnotatet har gjennomføring av EUs patentdirektiv i norsk rett medført økt behov for å styrke planteforedlernes beskyttelse slik at det blir et mer balansert forhold mellom disse og patentinnehavere når bioteknologiske nyvinninger (for eksempel genmodifiserte planter) er basert på sorter som andre har planteforedlerrett til. I forslaget til ny lov om planteforedlerrett er det derfor foreslått at sorter som i hovedsak er utviklet fra den beskyttede sorten, for eksempel genmodifiserte utgaver av beskyttede sorter, skal falle inn under sortseierens enerett. Norges Bondelag støtter en styrking av planteforedlernes

Vår dato
2005-03-31

Vår referanse
2005/00074/006

---

beskyttelse i forhold til muligheten til å ta patent på beskyttede sorter. Vi er imidlertid bekymret for at denne bestemmelsen kan ha utilsiktede virkninger som ikke er tilstrekkelig belyst og ber om at dette avklares.

Hovedkonklusjoner

- Norges Bondelag går imot en tilslutning til UPOV'91.
- Norges Bondelag går imot de delene av forslaget til ny lov om planteforedlerrett som medfører svekkede rettigheter for jordbrukere når det gjelder å bruke formeringsmateriale fra egen avling.

Norges Bondelag viser også til felles høringsuttalelse fra Nettverk for Mat og Miljø.

Med hilsen

Per Harald Agerup

Pia Borg